

Stockholms Natur

PROGRAMBLADET FEBRUARI – AUGUSTI 2025
STOCKHOLMS NATURSKYDDSFÖRENING • ÅRGÅNG 38

Ny stadsekolog möjliggör framsteg på grönyterna

Under 2024 anställde Stockholms stad för första gången en stadsekolog. Upprinnelsen var en idé av biologen Patrik Slimane för flera år sedan, en idé som han förde vidare in bland politiker i Stadshuset. Inför kommunens budgetarbete lyftes sedan behovet av medel för en stadsekolog. Vi i styrelsen fick också höra om den lysande idén och Stockholms Naturskyddsförening hade därför med förslaget om en stadsekolog i valenkäten till partierna inför kommunvalet 2022, med syftet att få flera partier att vilja ha en stadsekolog. Det finns skäl att stärka den ekologiska dimensionen i kommunen med fokus på arter och ekosystem, så det är värdefullt att en stadsekolog inrättats.

Stadsekologen heter Christina Wikberger och hennes roll är nu att ansvara för samordning av Stockholms stads arbete med biologisk mångfald. Stadsekologen är strategiskt placerad på stadsledningskontoret och har därför en ledningsfunktion i att driva på arbetet med biologisk mångfald, med stöd i styrdokumentet Handlingsplan för biologisk mångfald. Vi ser stor potential i att det framöver tas större tag kring grön infrastruktur, skötsel av gräsmarker för ökat antal pollinatörer, mer naturvård med mera.

Under 2025 är vår förhoppning att inleda en god dialog med stadsekologen för att utbyta värdefull information. Som lokalförening har vi god lokalkännedom och vi besitter kunskap om vad som fungerat bra och vad som behöver bli bättre gällande biologisk mångfald. Under 2024 har till exempel personer i Stadsplaneringsgruppen granskat kommunens agerande gällande träd. Vi har kunnat påvisa att det saknas samlad statistik över fällda träd i kommunen, om de fällde träden var skyddsvärda eller särskilt skyddsvärda och på vilka grunder träden fälldes. När detta skrivs söker kommunen en trädstrateg till Trafikkontoret, det är också en ny tjänst som inger förhoppningar om att träden ska få ökat fokus som nyttogörare av ekosystemtjänster med mera. Vårt arbete med trädens situation i staden kommer givetvis fortsätta.

Som vanligt har vi massor av spännande aktiviteter framför oss under året och vi styrelsen hoppas du blir inspirerad att delta, särskilt varmt välkommen om du är ny medlem!

Anders Tranberg

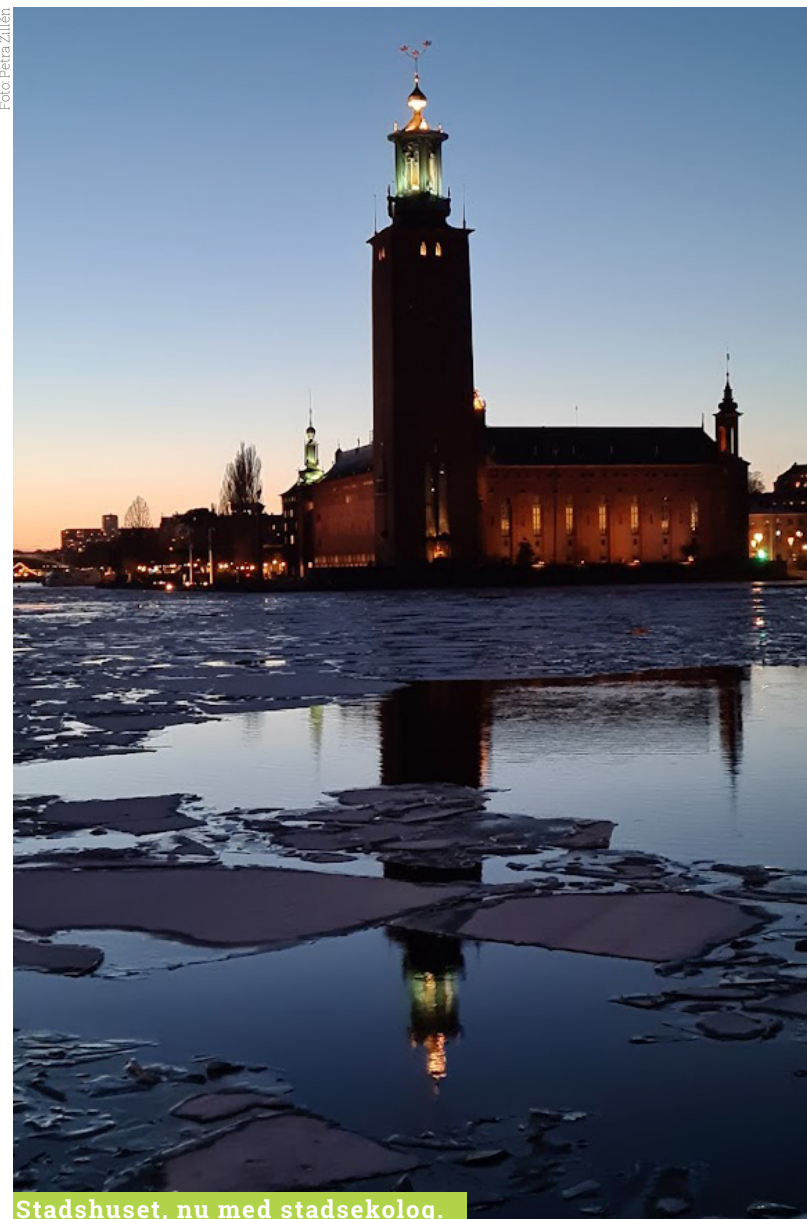
Ordförande Stockholms Naturskyddsförening

BLI MEDLEM I NATURSKYDDSFÖRENINGEN

Stöd kampen för natur och miljö! Tillsammans har vi kraft att förändra. Som medlem får du tidningen Sveriges Natur fem gånger per år och möjlighet att delta i olika aktiviteter där du bor. Medlemsavgift: 360 kr/år. Anmäl dig på www.naturskyddsforeningen.se.

Foto: Petra Zillén

Stadshuset, nu med stadsekolog.

Stockholms Naturskyddsförening

Stockholms Naturskyddsförening är en lokal krets inom Naturskyddsföreningen. Vi är cirka 29 000 medlemmar.

Stockholmskretsens styrelse

Anders Tranberg, ordförande och grön-områdesfrågor, tel 073-724 63 07
Ingrid Bergenudd, sekreterare
Erik Forsman, kassör
Marita Axelsson
Ingrid Davstad
Anky Enskog
Elsa Lindahl
Helena Myrman
Petra Zillén

sthlm.krets@naturskyddsforeningen.se
www.stockholm.naturskyddsforeningen.se

Redaktion programbladet

Ingrid Bergenudd
Layout: Jonas Nilsson

Omslag

Vy över Riddarfjärden från Kungsholmsstrand mot Långholmen och Västerbron.
Foto: Petra Zillén

Tryck

Stibo Complete 2025

Vitsippor.

Till dig som får programbladet i brevlådan

Du som har fått programbladet ihop med Sveriges Natur är medlem i Stockholms Naturskyddsförening. Naturskyddsföreningen är organiserad på tre nivåer. Riksorganisationen, där du också är medlem, är den övergripande organisationen med ett stort antal anställda, varav flera experter på olika områden. De arbetar med både nationella och internationella frågor. Läs gärna mer på hemsidan: naturskyddsforeningen.se. Där kan du också prenumerera på ett nyhetsbrev. På medlemssidan naturskyddsforeningen.se/medlem, där du loggar in med bank-id, kan du till exempel ta del av rabatt på SJ, gå med i Skjutsgruppen med mera. Du ser också dina medlemsuppgifter där. Gå gärna in på Naturkontakt också. Där har du möjlighet att diskutera med andra medlemmar och ta del av information.

I Stockholms län finns ett länsförbund. De arbetar inom regionen, bland annat med frågor som rör flera kommuner. Länsförbundet har anställd personal som bland annat ansvarar för Stockholms naturguider, www.utinaturen.nu, som ordnar guidade turer nästan varje söndag.

Stockholmskretsen är verksam inom Stockholms kommun. Det är alltså en lokal förening. Styrelsen och andra funktionärer arbetar ideellt. Föreningen arbetar till exempel med yttranden över kommunala planer. Vi ordnar också aktiviteter för våra medlemmar, för att ge ett mervärde till medlemskapet och öka kunnandet inom olika områden.

TILLSAMMANS ÄR VI STARKA

Vill du göra något för natur och miljö i din närhet och med större perspektiv? Naturskyddsföreningen är en stark röst i miljödebatten med sina cirka 200 000 medlemmar i Sverige. Vi arbetar för naturen runt husknuten och med de globala miljöfrågorna. Våra fem huvudområden är Hav och fiske, Jordbruk och mat, Klimat, energi och transporter, Miljögifter samt Skog- och naturvård.

ENGAGERA DIG FÖR MILJÖN

Vi söker nya personer till vår styrelse och arbetsgrupper som vill vara med och påverka miljön i Stockholm. Du behöver inte vara natur- eller miljöexpert, utan vi ser lika gärna erfarenhet inom till exempel media eller ekonomi. Kontakta sthlm.krets@naturskyddsforeningen.se.

AKTIVITETSKALENDERN

Under rubriken Aktivitetskalendern på vår webbplats www.stockholm.naturskyddsforeningen.se hittar du alla våra aktiviteter. Du anmäler dig till aktiviteterna via Aktivitetskalendern.

VOLONTÄR FÖR EN DAG

Vill du bli volontär och hjälpa till med Naturskyddsföreningens arbete? Det kan handla om att delta i ett evenemang eller dela ut information, kanske stå på en mäsas. Uppgifterna varierar. Arbetsinsatsen är ideell. Du behöver inte vara expert inom miljö- eller naturfrågor. Välkommen att anmäla dig: sthlm.krets@naturskyddsforeningen.se

HAR VI DIN E-POSTADRESS?

Vi vill kunna meddela aktiviteter och information via mejl. Genom att logga in på riksorganisationens hemsida naturskyddsforeningen.se/medlem kan du själv uppdatera dina adressuppgifter.

SOCIALA MEDIER

Följ oss på Facebook, Instagram och LinkedIn! Sök på Stockholms Naturskyddsförening.

Foto: Petra Zillen

Nationalstadsparken firar 30 år

Kungliga nationalstadsparken invigdes 1995, Sveriges första nationalstadspark. En park som är fem gånger så stor som Central Park i New York och sträcker sig över tre kommuner: Stockholm, Solna och Lidingö. Parken har en enorm betydelse som grönt vardagsrum för de oräkneliga personerna som besöker någon av nationalstadsparkens olika delar. Nationalstadsparken har fått en egen speciell lagstiftning i miljöbalken (4 kap 7 §). Geografiskt inkluderar parklandskapet Norra och Södra Djurgården, Hagaparken, Skeppsholmen, Ulriksdal, Fjäderholmarna och Sörentorp längst i norr. Under 30-årsfirandet kommer natur-, kultur- och friluftsvärden inom parken att lyftas. Länsstyrelsen i Stockholms län är samordnande. Paraplyorganisationen Förbundet för Ekoparken, som vår förening är medlem i, kommer också att vara mycket delaktig i firandet av

parken under året. Löpande information om jubileums-händelserna i nationalstadsparken, aktiviteter i parken med mera kan man läsa mer om på www.ekoparken.org.

Vill du bli parkvärd i Nationalstadsparken? I Kungliga nationalstadsparken finns natur-, kultur- och friluftsvärden av riksintresse. Parken behöver dock bättre värdskap när det gäller vägledning av besökare samt stödfunktion för parkens skötsel. Därför ska ett projekt rörande "Frivilliga parkvärdar" prövas i samarbete mellan Kungliga Djurgårdsförvaltningen, Länsstyrelsen, Världsnaturfonden WWF och Förbundet för Ekoparken som håller i det hela. Är du intresserad av att bli parkvärd så kontakta projektledare Henrik Waldenström: henrik.waldenstrom@outlook.com.

Vårens och sommarens program

Vi vill att du anmäler dig till de flesta av våra arrangemang, eftersom vi ofta behöver begränsa deltagarantalet. Det är också viktigt att boka av dig om du blir förhindrad att delta. Tänk på att det kan bli ändringar i programmet – se vår webbplats för aktuell information.

FEBRUARI

PLANERING HMV-GRUPPEN

MÅNDAG 17 FEBRUARI KL 18–20

Vi pratar om Max 5-kampanjen och klädindustrins miljöpåverkan och planerar för vårens Klädbytdag. Vi diskuterar vikten av ekologisk odling, minskat svinn och återbruk. Ska vi bjuda in en föreläsare i ett intressant ämne? Välkommen på diskussion och ekofika!

➤ **PLATS:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

INFO: Mejla hmvgruppen@gmail.com.

KEMIKALIESMARTA HEM 1

TISDAG 18 FEBRUARI KL 18–19.30

Med hjälp av Sveriges konsumenters material Mitt kemikaliesmarta hem undersöker vi i studiecirkelform kemikalier i hemmet, hur man kan göra kemikaliesmarta val och lite kring den lagstiftning som finns. Varje träff utgår från ett utrymme i hemmet. Medverka i alla eller bara några träffar. Inga förkunskaper krävs. Del 1: Introduktion, städskåpet.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

NATURHISTORISKA RIKSMUSEET

TORS DAG 20 FEBRUARI KL 16

Välkommen till Frescati och Naturhistoriska riksmuseet för en guddad visning av utställningen Natur i Sverige.

➤ **SAMLING:** Museets huvudentré.

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

MARS

KEMIKALIESMARTA HEM 2

TISDAG 4 MARS KL 18–19.30

Med hjälp av Sveriges konsumenters material Mitt kemikaliesmarta hem undersöker vi i studiecirkelform kemikalier i hemmet, hur man kan göra kemikaliesmarta val och lite kring den lagstiftning som finns. Varje träff utgår från ett utrymme i hemmet. Medverka i alla eller bara några träffar. Inga förkunskaper krävs. Del 2: Köket. Obs! Datum eller lokal kan komma att ändras.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

GRÖN OMSTÄLLNING I NORR

TISDAG 4 MARS KL 18

I den gröna omställningen av den tunga industrin finns lovvärda satsningar, samtidigt som de kan få stor inverkan på människor och miljö. Oskar Lindberg berättar om Naturskyddsföreningens projektgrupp med uppdrag att bland annat undersöka och belysa konsekvenserna av industriomställningen.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 15, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern på hemsidan stockholm.naturskyddsforeningen.se.

VÅRT NÄRMASTE HAV

SÖNDAG 9 MARS KL 15

Välkommen till Skansen och en guddad visning av Baltic Sea Science Center. Hur mår vårt närmaste hav, vilka hot och möjligheter finns? Följ med under ytan och upplev Östersjöns mångfald.

➤ **SAMLING:** Skansens huvudentré.

INFO & ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se. Begränsat antal

platser, först till kvarn.

KOSTNAD: Gratis för medlemmar, övriga betalar 200 kr, entré till Skansen ingår.

KEMIKALIESMARTA HEM 3

TISDAG 18 MARS KL 18–19.30

Med hjälp av Sveriges konsumenters material Mitt kemikaliesmarta hem undersöker vi i studiecirkelform vilka kemikalier som ofta finns i hemmet, hur man kan göra kemikaliesmarta val och lite kring den lagstiftning som finns. Varje träff utgår från ett utrymme i hemmet. Medverka i alla eller bara några träffar. Inga förkunskaper krävs. Del 3: Badrummet.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 15, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

VEDBRASA MAJROSKOGEN

SÖNDAG 23 MARS KL 11–13.30

Anders Tranberg guidar i Majroskogen, som 2025 ska bli naturreservat. Skogen har ett rikt djur- och växtliv. Lär dig de vanligaste fåglarna i skogen! Efter att vi gått på stigar bland gammal granskog, hållmarker och trädklädd myr avslutar vi med vedbrasa. Cirka 3 km. Ta med fika och något att grilla. Klä dig varmt!

➤ **SAMLING:** Utanför spärrarna vid T Svedmyra.

ANMÄLAN & KOSTNAD: Ingen föransmälan, gratis för medlemmar, övriga 50 kr.

KONTAKT: Anders Tranberg, 073-

724 63 07, anders.tranberg@gmail.com.

ÅRSMÖTE

TORS DAG 27 MARS KL 18–20

Välkommen till kretsens årsmöte! Med val av styrelse och möjlighet att ställa frågor och få veta mer om vad som är på gång. Vi bjuder på enklare förtäring.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

ANMÄLAN: Om du vill ha förtäring till Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

TEXTILVERKSTAD

TORS DAG 27 MARS KL 17.30–19.30

Ta med plagg som du vill ha hjälp/tips att laga eller ändra. Hemslojdsföreningens experter finns på plats! Arrangör Kulturhuset.

➤ **SAMLING:** Kulturhuset, Textilverkstan plan 4.

ANMÄLAN: Kulturhusetstadsteatern.se/kalender.

FRÅN PR-STRATEG TILL TRÄDGÅRDSMÄSTARE

MÅNDAG 31 MARS KL 18–20

Maja Alskog Bredberg är en grönsaksodlande trädgårdsmästare som lämnade en reklamkarriär för att på heltid kunna ägna sig åt jorden. Resan bort från stress, kommers och tomma hållbarhetslöften ledde till en natur som hon aldrig hunnit lära känna. Väl där började hon fundera: Varför ser vårt matsystem

och våra åkrar ut som de gör? Varför vet vi så lite om maten vi äter? Varför är det inte fler som odlar?

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 15, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern på kretsens hemsida stockholm.naturskyddsforeningen.se

APRIL

OM VETENSKAPS-FÖRNEKELSE

APRIL

Mikael Karlsson, docent i miljövetenskap och universitetslektor i klimatledarskap, berättar om hur forskning och kunskap ifrågasätts – inte minst inom miljöområdet – och hur vi kan motarbeta denna företeelse. Utrymme för frågor och diskussion. Varmt välkommen!

➤ **TID OCH PLATS** meddelas senare på stockholm.naturskyddsforeningen.se.

KEMIKALIESMARTA HEM 4

TISDAG 1 APRIL KL 18–19.30

Med hjälp av Sveriges konsumenters material Mitt kemikaliesmarta hem undersöker vi i studiecirkelform vilka kemikalier som ofta finns i hemmet, hur man kan göra kemikaliesmarta val och lite kring den lagstiftning som finns. Varje träff utgår från ett utrymme i hemmet. Medverka i alla eller bara några träffar. Inga förkunskaper krävs. Del 4: Barn- och sovrummet.

TYCK TILL!

Ladda ner appen Tyck till från Stockholms stad via App Store eller Google Play och använd den om du till exempel upptäcker nedskräpning i naturen eller vill lämna någon annan synpunkt: felanmälan, klagomål, fråga, idé eller beröm. Lämna kontaktuppgifter om du vill ha återkoppling via mejl eller telefon. Du kan förstås även skicka in anonymt utan kontaktuppgifter.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 15, 2 tr (över gården, vid cykelställen).

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

NATURENS LÄKANDE KRAFT

MÅNDAG 7 APRIL KL 18–19.30

Det är naturligt med skav, i arbetet och i livet, som uppstår i skärningen mellan då, nu och sedan. Om vi uppmärksammar tanken och känslan i tid kan vi göra stor skillnad. Naturen har förmåga att ge läkande kraft när livet utmanar och kan hjälpa oss ta kontroll över vår psykiska hälsa. Om detta kommer Helena Zenzé att prata – och om vikten av att krama ett träd! Hon är beteendevetare och författare till boken "Arbeta och lev livet", om vägen till psykisk hälsa och vikten av att se sig själv i en större helhet.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr (över gården vid cykelställen).

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern på hemsidan stockholm.naturskyddsforeningen.se

KLÄDBYTARDAGEN

SÖNDAG 13 APRIL KL 11–15

Vi byter kläder med varandra för att minska vår klädkonsumtion och textilindustrins stora miljöpåverkan – och för att det är roligt! Ta med max fem fräscha plagg som du vill byta till något "nytt". Du kan också ta med kläder du vill laga eller ändra. Hemslojdsföreningen och Naturkompaniet finns på plats för att ge tips och hjälp.

➤ **SAMLING:** Bagarmossens Folkets hus, T Bagarmossen.

INFO: Mejla hmvgruppen@gmail.com.

BAGARMOSESKOGEN

SÖNDAG 13 APRIL KL 11–14

Anders Tranberg leder oss runt i denna skog med höga natur- och

NATURNYTTAN

Genom ett arv har kretsen fått möjlighet att dela ut ett bidrag till miljöprojekt i Stockholm. Naturnyttan ska gagna natur och miljö i Stockholm. Det kan handla både om konkreta naturvårdsinsatser eller att sprida kunskap och intresse för naturen. Bidraget är upp till 50 000 kronor och kan endast sökas av organisationer. Utförlig information finns på vår hemsida www.stockholm.naturskyddsforeningen.se. Ansökan ska vara inne senast 31 mars. Sprid gärna informationen!

rekreationsvärden. Vi passerar olika naturmiljöer och kulturhistoriska platser samt Bergholmens källa, upptäckt 2024. Politikerna har lovat att utreda att bilda naturreservat av denna skog. Ta med fika! Vi går cirka 3–4 km.

➤ **SAMLING:** Utanför spärrarna T Bagarmossen. Avslut T Skarpnäck.

ANMÄLAN & KOSTNAD: Ingen föransmälan, gratis för medlemmar, övriga 50 kr.

KONTAKT: Anders Tranberg, 073-724 63 07, anders.tranberg@gmail.com.

PERMAKULTURENS GRUNDER OCH FILOSOFI

TISDAG 15 APRIL KL 18–20

Permakultur är ett spännande sätt att odla som kombinerar fleråriga ätliga växter, så att de stödjer och skyddar varandra och ger en skörd av många perenna grönsaker, lökar, bär och frukt. Permakultur använder tekniker som grävningsspridd, hügelsbädd, skogsträdgård och swales (en typ av diken). Du

får lära dig om dess historia och får en introduktion till permakulturdesign. Seminarium i samarbete med föreningen Odla ihop. Se även workshop som anordnas 26 april.

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr (över gården, vid cykelställen).
ANMÄLAN. Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

TEXTILVERKSTAD

TORS DAG 24 APRIL KL 17.30–19.30

Ta med dina plagg som du vill ha hjälp/tips att laga eller ändra. Hemslöjdsföreningens experter finns på plats! Arrangör Kulturhuset.

➤ **SAMLING:** Kulturhuset, Textilverkstan plan 4.
ANMÄLAN: Kulturhusetstadsteatern.se/kalender.

VÅRFAGNING PÅ EKUDDEN

LÖRDAG 26 APRIL KL 10–14

Vi tar bort fjolårets löv, kvistar och gräs från ängarna vid Ekudden så att inte ängsväxterna kvävs och för att underlätta slått. Mellan arbetspassen njuter vi av vårbloomor, fågelsång och fika. Ta med matsäck och arbetslust! Vi står för redskapen.

➤ **SAMLING:** Flatens naturreservat, ängen på Ekudden vid Flatens norra strand, intill Ekuddens gård cirka 2 km söder om T Skarpnäck.
INFO: Lasse Lidgren, 070-278 08 16, lasse.lidgren@pp.ephone.se.

WORKSHOP PERMAKULTUR

SÖNDAG 26 APRIL KL 10–15

Vi anlägger tillsammans en skogsträdgårdssodling i Tanto. Vi kommer under dagen att skapa en hügelbädd, plantera ett träd och flera olika perenna grönsaker. För att delta i workshopen bör du ha deltagit på seminariet 15 april. Deltagande är förenat med en avgift. Vidare information ges vid intresseanmälan och på hemsidan.

➤ **ANMÄLAN & INFO:** Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se

MAJ

GUIDNING HANSTASKOGEN

SÖNDAG 4 MAJ KL 11–14

Anders Tranberg visar denna pärla med vacker ek- och hasselskog. Vi går på stigar i en skog som räddades på 1980-talet. Här finns höga naturvärden, gammal skog och brynzoner i övergång mellan skog och öppen mark. Vi går 3–4 km.

➤ **SAMLING:** Utanför spärrarna T Akalla, norra uppgången (gå i tågets färdriktning).
ANMÄLAN & KOSTNAD: Ingen föränmälan, gratis för medlemmar, övriga 50 kr. .
KONTAKT: Anders Tranberg, 073-724 63 07, anders.tranberg@gmail.com.

KEMIKALIESMARTA HEM 5

TISDAG 6 MAJ KL 18–19.30

Med hjälp av Sveriges konsumenters material Mitt kemikaliesmarta hem undersöker vi i studiecirkelform vilka kemikalier som ofta finns i hemmet, hur man kan göra kemikaliesmarta val och lite kring den lagstiftning som finns. Varje träff utgår från ett utrymme i hemmet. Medverka i alla eller bara några träffar. Inga förkunskaper krävs. Del 5: Garderober

➤ **SAMLING:** Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr (över gården, vid cykelställen).
ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

FÅGELGUIDNING KYRKSJÖN

ONSDAG 7 MAJ KL 18–20

Kyrksjöns biotoper attraherar många olika sorters fåglar och vi förväntar oss svarthakedopping, skäggdopping och brunand. Utmed promenadvägen runt sjön finns häckande mindre hackspett, stenknäck, gårdsmyg, trädkrypare och stjärtmes. Sparv- eller duvhök kan tänkas flyga förbi på jakt efter byten. Förkunskaper krävs inte, vi pratar om alla fåglar som kommer i vår väg.

➤ **SAMLING:** Parkeringen mitt emot Ängby IP, Vultejustvägen. T Ängbyplan och cirka 1 km promenad norrut, alternativt buss 117 till Vultejustvägen och cirka 500 m promenad söderut.
ANMÄLAN via SMS eller mejl om du vill låna en kikare.
LEDARE: Eva Johansson, 079-335 42 34, eva.joh4nsson@gmail.com

UTFLYKT TILL TYRESTA

LÖRDAG 10 MAJ KL 9.30–15.30

På en dagsutflykt till Tyresta nationalpark får vi guidad visning av Naturum och guidad vandring i urskogen. Vandring två timmar och visning en timme, därefter fri tid. Ta med matsäck (det finns även ett café på området).

➤ **SAMLING:** Egen buss avgår från Gullmarsplan.
ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.
KOSTNAD: Gratis för medlemmar, övriga betalar 200 kr.

TRÄDGUIDNING I HUMLEGÅRDEN

TISDAG 13 MAJ KL 18–20

Eva Innings visar oss spännande träd i Humlegården och berättar om hur man känner igen dem.

➤ **SAMLING:** Entrén till Kungliga biblioteket.
ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern på kretsens hemsida: stockholm.naturskyddsforeningen.se

VÅTMARKSRESA

TISDAG 13 MAJ KL 8–16.30

Heldagsutfärd med buss till våtmarken Snäckviken, ett återställt område som bland annat ska gynna gäddornas fortplantning. Besöket sker i samarbete med Sportfiskarna, som guidar och berättar om arbetet. Endast medlemmar.
➤ **ANMÄLAN & INFO:** Aktivitetskalendern på kretsens hemsida stockholm.naturskyddsforeningen.se.

PLANT- OCH FRÖBYTE

TORS DAG 15 MAJ KL 17–19

Ta med frön, plantor eller skott som du har för mycket av, och få något nytt till köksfönster, balkong eller trädgård!

➤ **SAMLING:** Björns trädgård, T Medborgarplatsen.
INFO: Mejla hmvgruppen@gmail.com.

WALDEMARSUDES PARK OCH TRÄD GÅRD

TORS DAG 15 MAJ KL 17.30

Waldemarsuddes chefsträdgårdsmästare visar parkens olika träd och berättar om vad som får dem att trivas. Även guidad tur i den vackra trädgården, där vi får veta hur man får en frodig, blommande trädgård som kan självså. Efteråt möjligt att se museiutställningarna, entréavgift 150 kr tillkommer då.

➤ **SAMLING:** Kl 17.25 framför museets entré.
ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

BÄVERSPANING JÄRLASJÖN

TORS DAG 15 MAJ KL 19

Järlasjön är tillhåll för bäver och med lite tålmod brukar den visa sig i skymningen. En kvällspromenad vid Kranglan kan dessutom bjuda på storlom, spelande drillsnäppor, sjungande rödstjärtar och en allmänt härlig naturupplevelse, med eller utan bäver! På väg till Järlasjön passerar vi några små men viktiga områden för den gröna infrastrukturen, där vi pratar om vikten av att naturen hänger

ihop. Guidar gör Ronny Fors, ordförande i Naturskyddsföreningen i Nacka.

➤ **SAMLING:** Nacka Forum, Värmdövägen, där bussarna från Slussen stannar.

KULTURHISTORISK VARGVANDRING

LÖRDAG 17 MAJ KL 13–15

Vårvandring i Djurgårdsskogen där vi talar om rovdjurens ekologi och historia i Sverige, med utgångspunkt i historien på området Stora Vargjakten, Lappkärrsbergen. Under vandringen berättar vi även om Nationalstadsparken och dess betydelse för biologisk mångfald. Vandringen leds av naturfotograf och rovdjursexpert Hans Ring från Svenska rovdjursföreningen och Jenny Rosen, natur- och djurgårdsguide från Förbundet för Ekoparken. År 2025 firar Nationalstadsparken 30 år (se även sidan 6)!

➤ **SAMLING:** Vi möts vid busshållplatsen Lektorstigen (buss 50 från Odenplan). Avslut vid Stora Skuggan.
ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern på kretsens hemsida: stockholm.naturskyddsforeningen.se.

TRÄDGUIDNING I HUMLEGÅRDEN

ONSDAG 21 MAJ KL 18–20

Eva Innings visar oss spännande träd i Humlegården och berättar om hur man känner igen dem.

➤ **SAMLING:** Entrén till Kungliga biblioteket.
ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

TEXTILVERKSTAD

TORS DAG 22 MAJ KL 17.30–19.30

Ta med plagg som du vill ha hjälp/tips att laga eller ändra. Hemslöjdsföreningens experter finns på plats! Arrangör Kulturhuset.

➤ **SAMLING:** Kulturhuset, Textilverkstan plan 4.

ANMÄLAN: Kulturhusetstadsteatern.se/kalender.

JUNI

SÄTRASKOGEN

SÖNDAG 1 JUNI KL 11–14

Anders Tranberg visar runt i detta vackra naturlandskap vid Mälaren, med rik flora och fauna samt spår från äldre tider, inte minst en fornborg. Vi går på stigar och passerar dalgångar såväl som berg med utsikt. Ta med fika! Cirka 5 km.

➤ **SAMLING:** Utanför spärrarna vid T Sätra.

ANMÄLAN & KOSTNAD: Ingen föränmälan, gratis för medlemmar, övriga 50 kr.

KONTAKT: Anders Tranberg, 073 724 63 07, anders.tranberg@gmail.com.

NATURNATTEN

TORS DAG 5 JUNI KL 18–SENT

Vi firar Naturnatten i Judarskogens naturreservat. Guidning fram till en grillplats vid en äng vid södra änden av sjön. Under kvällen tipspromenad, bäverspaning och förhoppningsvis lyssnar vi efter fladdermöss. Kanske

kan morkullan ses spela över ängen? Ta med fika, något att grilla (om det inte är eldningsförbud) och varma kläder.

➤ **SAMLING:** T Åkeshov, uppgång mot slottet. Ingen föränmälan.

ÖLAND OCH BLÅ JUNGFRUN

6–9 JUNI

Följ med till några av Sveriges finaste naturpärlor! Här gör vi strövtåg, samt bor och äter vällagad mat på en unik lantgård från 1850-talet. Blå jungfrun nationalpark är en mytomspunnen isolerad ö, "Blåkulla", mitt ute i Kalmarsund. Ölands alvar är utnämnt till världsarv. Speciellt välkänd är försommarens orkidéblomning. Vid Ölands södra udde passerar stora och små fåglar på sin flyttning. Vi besöker Ottenby fågelstation och får vara med om ringmärkning. Resan arrangeras för kretsens medlemmar av Nationalparksresor.

➤ **INFO & ANMÄLAN:** www.nationalparksresor.se/oland

STORSTADENS FLADDERMÖSS VID ÅRSTAVIKEN

ONSDAG 11 JUNI KL 20–24

Fladdermusexpedition vid Årstaviken! Med hjälp av ultraljudsdetektorer hoppas vi få höra och kanske även se några av Sveriges 20 arter. Vi träffas strax efter solnedgången, Christian Sommer guidar. Ta gärna med fika!

➤ **SAMLING:** Årstalundens båtklubb, Vickersgatan 33, 10 minuter gångväg från T Skanstull.

INFO: Christian Sommer, 070 794 76 46, chrisommer@hotmail.com.

ANMÄLAN: Via Aktivitetskalendern, stockholm.naturskyddsforeningen.se.

AUGUSTI

SLÅTTER PÅ EKUDDEN

SÖNDAG 17 AUGUSTI KL 10–15

Vi slår ängarna vid Ekudden med lie. Efteråt räfsar vi bort det slagna gräset. Ju fler vi blir desto roligare och desto större yta klarar vi av att sköta. Medtag kläder efter väder, heltäckande skor, fika och arbetslust. Kretsen håller med liar och räfsor. Välkomna!

➤ **SAMLING:** Flatens naturreservat, ängen på Ekudden vid Flatens norra strand, intill Listuddens gård. Cirka 2 km söder om T Skarpnäck.

INFO: Lasse Lidgren, lasse.lidgren@pp.ephone.se, 070-278 08 16.

SEPTEMBER

NATURRESERVATENS DAG

SÖNDAG 7 SEPTEMBER

Vi planerar en dag där Stockholms Naturreservat ska uppmärksammas. Olika föreningar kommer att samverka och erbjuda aktiviteter i något eller några av våra elva naturreservat. Håll utkik på hemsidan och i nyhetsbrevet!

Natursnokarna – äventyr i naturen för våra yngre

Gillar du att snoka runt i skog och mark så häng med! Vi träffas och lär oss mer om naturen och lite om friluftsliv, men framför allt har vi roligt tillsammans, naturintresserade barn och deras vuxna. Inom Stockholm finns flera grupper med lite olika verksamhet och för olika åldrar.

Natursnokarna Hammarby

Välkomna alla barn och vuxna som vill upptäcka naturen tillsammans på barnens villkor. Vi ses en gång i månaden och varje träff brukar ha ett årstidsanpassat tema som avslutas med att vi fikar och grillar. Gruppen vänder sig huvudsakligen till barn mellan 4–10 år. Yngre och äldre syskon är alltid välkomna att vara med också.

Vi ses vid grillplatsen bredvid utegymmet i Nackareservatet, Björkhagen. Närmaste T-bana är Björkhagen, där efter en promenad på cirka 10 minuter. Planerade träffar för vårterminen 2025: 25 januari, 22 februari, 29 mars, 26 april och 31 maj mellan kl 10–12.

Har du Facebook kan du följa oss på Natursnokarna Hammarby. Kontaktperson är Kristina Rimbarck (kristina.rimbarck@gmail.com)

Natursnokarna på japanska i Hägersten

Vi kombinerar utforskande av naturen och det japanska språket och japansk/svensk kultur. Vi har två olika grupper indelade efter ålder. En grupp är för barn under sex år tillsammans med vuxen, där vi utforskar nära natur i Hägersten. Vi tillbringar mycket tid ute och observerar växter och djur under de fyra årstiderna och har ett tema för varje träff, två gånger per månad. Ofta blir det lite pyssel eller högläsning också.

Den andra gruppen är för 6–12-åringar, där endast barnen kommer och tar mer egna initiativ för planering av aktiviteter. Det här året har vi till exempel fokuserat på att upptäcka och lära känna Långholmen, där vi har skapat kartor, lagat mat, pysslat och genomfört ett experiment. Vi träffas ungefär en gång i månaden.

Tills i år har grupperna varit riktade till barn med japansk bakgrund (som en japansk familjemedlem), men nyligen har vi också välkomnat barn och familjer som är nyfikna/nybörjare på japanska.

Vid intresse kontakta Sawako Akune för mer information: sawako.akune13@gmail.com.

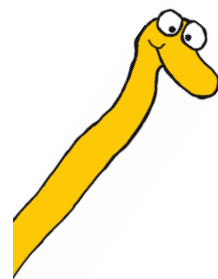
Natursnokarna Årsta

Den 23 februari startar en ny snokgrupp i Årstaskogen! Gruppen träffas fyra gånger per termin, en söndag i månaden kl 10–12. Vi kommer att besöka olika platser i Årstaskogen. Fokus på åldersgruppen 6–8 år men alla är välkomna att följa med efter egen förmåga. Slutet grupp, anmälan krävs. Mejla emelie.envall@gmail.com för anmälan och mer information. Varmt välkomna!

Natursnokarna Östermalm

Natursnokarna Östermalm har hittills hållit till i Lill-Jansskogen, då de flesta som är med bor i Hjorthagen, Norra Djurgårdsstaden eller på på Gärdet.

Kontakt: Arild Winge, tel 070-655 55 77 E-post: natursnokarna.ostermalm@gmail.com.

Lokala arbetsgrupper och nätverk

ANTI SCAMPI-GRUPPEN

Antiscampi-gruppen uppmärksammar problematiken kring produktionen av tropiska jätteräkor. Genom kontakt med konsumenter, affärer och restauranger försöker vi få fler att sluta med denna handel. Vi brukar träffas på ett café under en timme en gång i månaden. Vi ordnar seminarier och debatter och har kontakt med andra nationella och internationella grupper. Nu behövs en extra ansträngning eftersom de ASC-certifierade räkorna har fått grönt ljus i WWF:s fiskeguide, trots att de räkorna inte är mer hållbart producerade än andra odlade tropiska jätteräkor.

Kontakt: Gudrun Hubendick, gudrun.hubendick@naturskyddsforeningen.se.

BAGISBYGDEN

En lokal grupp som verkar i Bagarmossen med omnejd.

Se Facebookgruppen Naturskyddsforeningen Bagisbygden.

BIOLOGISK MÅNGFALDSGRUPPEN

Är du intresserad av att arbeta för mer biologisk mångfald? Vi tycker att det är viktigt att verka för ett genuint intresse för naturen med alla dess invånare. Det gör vi genom att dela med oss av idéer som våra medlemmar har och ta kontakt med andra likasinnade med olika kompetenser. Vi gör besök på olika platser där ekologisk odling och verksamhet finns. Vi strävar efter att delta i beslutsprocesser som berör biologisk mångfald och ge förslag till förbättringar av olika slag.

Kontakta: biologiskmangfaldstockholm@gmail.com.

HANDLA MILJÖVÄNLIGT-GRUPPEN

Handla miljövänligt-gruppen arbetar med frågor som rör hållbar konsumtion och konsumentmakt. Vi arrangerar möten, studiecirkel, butiksevent, klädbytdagar, lappa och laga-caféer

och mycket annat. Vårt arbete leder ofta till konkreta resultat. Under klädbytdagarna har över tusen besökare passat på att uppdatera sin garderob miljömart. Vi behöver dig som vill vara aktiv, men även dig som vill hjälpa till någon enstaka gång. Inga förkunskaper behövs.

Kontakt: hmvgruppen@gmail.com.

Facebook: Handla miljövänligt-gruppen i Stockholm, Naturskyddsforeningen.

HAVSNÄTVERKET OST

Havsnätverket ost är en lokal, östkustinriktad undergrupp till Naturskyddsforeningens nationella Havsnätverk. Vi samlar intresserade från hela länet och är en motsvarighet till Havsnätverket som funnits på västkusten i flera år. En viktig del är vattenrelaterade frågor ur många olika aspekter, inte minst Östersjön.

Är du nyfiken och vill veta mer? Mejla hav.stockholmlan@naturskyddsforeningen.se.

KEMIKALIEGRUPPEN

Kemikaliegruppen arbetar för att öka medvetenheten om och minska exponeringen för farliga kemikalier i vår vardagsmiljö. Vi sprider information och försöker påverka politiker, näringsliv och olika samhällsinstitutioner. Gruppen träffas regelbundet samt anordnar aktiviteter som föreläsningar och filmvisningar för allmänheten. Alla är välkomna att engagera sig och inga förkunskaper krävs.

Kontakt: Anette Olovborn, kemikaliegruppen@gmail.com.

KLIMATGRUPPEN

Klimatgruppen arbetar med att skapa förståelse av klimatkrisen och uppmuntra till aktiv handling för att hejda den. Vi arbetar med påverkan på tre områden: politikerna i Stockholms

län på kommunal och regional nivå, allmänheten och företag. Vi gör detta genom att skriva debattartiklar, svara på remisser, kontakta politiker och företag, anordna studiecirkel och delta på event. samt utbilda oss och debattera internt kring aktuella klimatfrågor. Klimatgruppen följer upp i vilken utsträckning den politik som partierna lovade i vår enkät före valet också genomförs under mandatperioden. Gruppen träffas var tredje vecka förutom semestertider. Vi har också en grupp på Facebook: Klimatgruppen i Stockholm (Naturskyddsforeningen) och på Instagram: klimatgruppen_stockholm. Vill du engagera dig för klimatet är du välkommen att höra av dig till oss!

Kontakt: klimatgruppen.stockholm.lan@naturskyddsforeningen.se

SKOGSGRUPPEN

Vi är en ekursionsinriktad arbetsgrupp som inventerar skogarna i länet. Vi arbetar med skogsbruksfrågor som till exempel rekonstruktion tillbaka till naturskogar.

Vill du engagera dig i skogsfrågor, ta kontakt med skog.stockholmlan@naturskyddsforeningen.se eller <https://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/om-oss/skogsgruppen>.

STADSPLANERINGSGRUPPEN

Stadsplaneringsgruppen arbetar för att bidra till ett grönt Stockholm och att påverka stadsplaneringen i en mer hållbar riktning, för att bromsa klimatförändringarna och bättre hantera dem. Det byggs som aldrig förr i Stockholm vilket ställer krav på planering och att skapa hållbara miljöer. Träd och grönområden dämpar och minskar effekter av klimatförändringar och bevarar den biologiska mångfalden. Naturskyddsforeningen är remissinstans i planändringen. Vi ska även arbeta med opinionsbildning samt undersöka möjligheter att arbeta

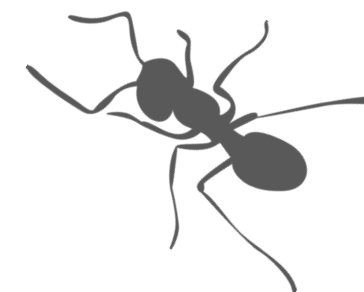
med olika temafrågor, ordna workshops och studiebesök med mera.

Kontakt: sthlm.stadsplaneringsgruppen@gmail.com

ÄNGSGRUPPEN

Ängsgruppen leder kretsens skötsel av Ekudden vid sjön Flaten i Flatenreservatet i södra Stockholm. Vi har genom ett brukaravtal med Stockholms stad åtagit oss att sköta det 4,4 hektar stora området och där återskapa ett ängslandskap, med stort inslag av såväl äldre som yngre ekar. I den årliga skötseln ingår bland annat lövräfsning, slätter, slyröjning och städning. Vi följer också floran och faunan genom inventeringar.

Vill du vara med? Kontakt: Lasse Lidgren, lasse.lidgren@pp.ephone.se; Birgitta Råstander, birgitta.rastander@hotmail.com, tel 08-94 13 89.

Snabbguide till aktiviteter

VÅRENS OCH SOMMARENS PROGRAM

FEB	17	Planering Handla miljövänligt-gruppen	MAJ	4	Guidning Hanstaskogen
	18	Kemikaliesmarta hem 1		6	Kemikaliesmarta hem 5
	20	Naturhistoriska riksmuseet		7	Fågelguidning Kyrksjön
MAR	4	Gröna omställning i norr		10	Utflykt till Tyresta
	4	Kemikaliesmarta hem 2		13	Trädguidning Humlegården
	9	Vårt närmaste hav		13	Våtmarksresa
	18	Kemikaliesmarta hem 3		15	Plant- och fröbyte
	23	Vedbrasa Majroskogen		15	Waldemarsuddes park och trädgård
	27	Årsmöte		15	Bäverspaning Järlasjön
	27	Textilverkstad		17	Kulturhistorisk vargvandring
	31	Från PR-strateg till trädgårdsmästare		21	Trädguidning Humlegården
APR	*	Om vetenskapsförnekelse		22	Textilverkstad
	1	Kemikaliesmarta hem 4	JUN	1	Sätterskogen
	7	Naturens läkande kraft		7	Naturnatten
	13	Klädbytdagen		6-9	Öland och Blå jungfrun
	13	Bagarmosseskogen		11	Storstadens fladdermöss vid Årstaviken
	15	Permakulturens grunder och filosofi	AUG	17	Slätter på Ekudden
	24	Textilverkstad	SEP	*	Naturresevatens dag
	26	Värfagning på Ekudden			*) Se Aktivitetskalendern för datum
	26	Workshop permakultur			

Naturskyddsföreningen
Stockholm

STOCKHOLMS NATURSKYDDSFÖRENING
c/o Forsman, Blommensbergsvägen 128, 126 55 Hägersten
E-post: sthlm.krets@naturskyddsforeningen.se
Webbplats: www.stockholm.naturskyddsforeningen.se
Facebook: Stockholms Naturskyddsförening